

A relua... preluări !

Nu, nu este vorba de vreo greșeală de tipar în titlul acesta, ci de o realitate statistică. Detest statisticile, dar încerc să sper în eficacitatea lor. Cronicar conștiincios al teatrului de televiziune, încerc să-mi fac datoria cu aceeași pasiune ca atunci când alerg de la un teatru la altul, de la o premieră la un turneu etc. Dar în fața televizorului mai mult șomez, pentru că, mi/ni se explică, bugetul ori e neaprobat, ori e prea mic, ori și una și alta !

După doar trei premiere în șase luni, m-am suspectat că – cine știe ? – n-am fost atentă și n-am descoperit în programul TVR spațiul acordat Teatrului Național de Televiziune, care, măcar prin titulatură, ar trebui să se afle la mare prețuire în grila atât de profesional alcătuită încât nu o dată se suprapun emisiuni cu același adresant cert, când un simplu decalaj ar fi soluția cea mai simplă. Mi se pare adevărat sadism cultural să obligi telespectatorul (adesea, fără alte posibilități) să aleagă între un excelent spectacol Băieșu – **Iertarea**, o ocazie rară de a-l (re)vedea pe regretatul Dumitru Furdui la apogeul carierei, a-

lături de o superbă Leopoldina Bălănuță și o angelică Eugenia Popovici – și filmul lui Lucian Pintilie **Prea târziu**, un adevărat regal actoricesc animat de excepționala forță cu care regizorul panoramează apocaliptic realitatea imediată.

Reclamele de tot felul comit sacrilegiul mutilării filmelor, “principiu” ce nu se aplică (deocamdată !) spectacolelor de teatru TV, și iată-te totuși pe tine însuși – telespectator teatrol – obligat să zapp-ezi exact la climax, amputând efervescența unei creații pe care doar acest teatru de televiziune are posibilitatea să o conserve. Lucru – raportat la efemeritatea dintotdeauna a actului teatral – de o importanță covârșitoare. (De unde și responsabilitatea întocmirii repertoriului !)

Dacă, în teorie, strategia Departamentului de teatru e onorabilă, în practică ea este mai mult decât amendabilă. În primul rând pentru că s-a pierdut “tabietul” zilei de luni și al frecvenței săptămânale. În al doilea rând pentru că nu se respectă angajamentul de a fi preluate marile montări ale stagiunii, cărora li se preferă mai mult sau mai

puțin modeste reprezentații; excepțiile confirmă regula ad-hoc instituită.

În așteptarea capodoperei, a marelui spectacol care – asemeni celui realizat în '97 de echipa lui Eugen Todoran, **Don Juan sau Dragostea pentru geometrie** de Max Frisch – să fie distins în competiții fel de fel (vezi premiul AICT-Fundația “Teatrul XXI” și cel APTR), trebuie să te bucuri și de o comedie chiar facilă, și de o reluare sau preluare în reluare. Dar până când ? Pentru că bilanțul semestrial arată clar: 26 de programe pe cele trei canale; la TVR 1 – 11 (două clasice, șapte reluări recente, două preluări); la TVR 1 – 6 (două clasice, o preluare, trei premiere); la TVR 2 – 9 (două clasice, trei recente, patru preluări).

Și, fiindcă “cineva” acolo sus iubește teatrul într-un mod “original”, noutatea de ultimă oră ar fi șotia iepurelui titular (în reluare și el !) din **Harvey** de Mary Chase, care s-a strecurat “în mod abuziv” în “Ciclul mari actori în mari comedii ale dramaturgiei românești” !

Irina Coroiu

Cabaret politic la domiciliu: “Chestiunea zilei”

Ora 23,50 a venit, Florin Călinescu a sosit ! Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă uit la “Chestiunea zilei”, nu pot să nu mi-l amintesc pe studentul firav, dar cu o extraordinară combustie interioară ce debuta spectaculos în chip de *angry man* autohton într-o versiune '80 a piesei lui D.R. Popescu **Acești îngeri triști**, versiune despre care s-a

spus că a fost “spectacolul unei generații”. Apoi, pe scena Teatrului Giulești, la întâlnirea cu Jean, fiul lui Ion, dramatizarea unui simptomatic roman de Nicolae Țic, l-am intuit pe tânărul actor deja cantonat într-un stil foarte personal, pe care l-am semnalat drept manierism incipient. Histriionul își găsisse de fapt făgașul: azi, jocul îi e identic, doar gabaritul e altul !

În permanență nemulțumit atât de cei din jur, cât și de sine, Florin Călinescu avea să-și cultive această manieră inchiștantă de interpretare prin “aducere la sine”, profitând din plin de perioada petrecută la Teatrul Mic, unde Cătălina Buzoianu a deschis orizonturi noi machiavellismului său congenital, speculat, de altfel, și de colegul Dragoș Galgoțiu. Nebunia acestui teri-

bilist director de scenă s-ar putea să-l fi contaminat pe actor cu virusul regiei pe care a avut ambiția să o studieze, revenind la IATC pentru o a doua licență. Divertismentul încetează de a-i mai fi un hobby, devenindu-i "îndatorire de serviciu" o dată angajat la Departamentul de resort din TVR. Emisiunile sale încep să se detașeze pe măsură ce și semnatarul lor se desprinde de "Prima televiziune din viața ta", pentru a fi adoptat de PRO TV, unde urmează sisificul maraton matinal.

Ucenicia în entertainment-ul televiziv avea să-și arate roadele la nașterea emisiunii proprii: "Chestiunea zilei". Rețeta este pe cât de simplă pe atât de difi-

cilă, constând în selectarea unei știri oarecare din rutina evenimentelor "de senzație", dar și de substanță ascunsă, intrate în obișnuința vremurilor "de tranziție" postdecembristă și tardiv postmodernistă, când realitatea depășește orice imaginație, iar ficțiunea trece lesne drept actualitate fierbinte și viceversa. O mână de neprofesioniști talentați, impecabil conduși, îl secondează și chiar îl stimulează pe el, vedeta exclusivă și starul fenomenal, capabil să surprindă într-o biată scenetă comică pulsul exact al națiunii. Aplombul îi este inepuizabil – ce-i drept, nici mediul socio-politic nu-l face de rușine, fumizându-i subiectele "pe tavă". Prelu-

crarea rapidă, într-un creuzet original, ce decantează burlescul din grotesc și sarcasmul din sardonice, râsul din plâns, adevărul din speculație, se-n-tâmplă să mai dea și rebuturi, dar procentul lor e nesemnificativ și irelevant. Imperfecțiunile și le corijează de obicei din mers în edițiile succesive ale aceleiași seri, pentru a putea antologa săptămânal versiunile optime, adunate apoi într-un C.D. (deocamdată I și II !).

Premiul APTR e o binemeritată recunoaștere artistică a celui ce visează la un teatru de huzunar, oferindu-ne de un an și mai bine un foarte prețios și necesar cabaret politic la domiciliu.

I. C.

Sa scena amatorilor

A fi împreună

Festivalul Național de Teatru Neprofesionist "Ștefan Bănică" de la Călărași (ajuns la cea de-a șaptea ediție) nu își găsește rădăcinile, tradiția, cum s-ar putea presupune, în "Cântarea României", ci în nevoia unor oameni cu veleități artistice de a-și petrece timpul liber împreună, încercând să evadeze din realitate în lumea mirifică a scenei. În felul acesta ei învață să comunice mai ușor, "vîndecându-se" de unele complexe, inhibiții. Deseori, actorii diletanți ating performanțe nebănuite, realizând spectacole memorabile. Și chiar dacă acestea nu ies întotdeauna din chingile mediocrității, jocul interpreților este marcat de o autentică dăruire, fiind de cele mai multe ori măcar veridic.

În acest context, faptul că trupe cu un anume prestigiu în mișcarea artistică de amatori fac efortul de a se întâlni, nu doar la Călărași, dar și la Caracal sau la Lugoj, adică mai ales acolo unde nu există teatre consacrate – teatrele populare

încercând și reușind întrucâtva să le suplinească absența – ni se pare extrem de important.

La Călărași, implicarea forurilor locale fiind mai puternică, a fost posibilă rămânerea tuturor echipelor pe parcursul celor trei zile de festival, astfel încât fiecare să poată urmări evoluția celorlalte. Un fapt demn de reținut este și calitatea repertoriului abordat, cuprinzând texte, clasice și moderne, precum **Nunta însângerată** de Federico Garcia Lorca (Teatrul Municipal "Traian Grozăvescu" Lugoj), **Elisabeta – din întâmplare o femeie** de Dario Fo (Cercul Militar Medgidia), **Omul cu floarea în gură** de Luigi Pirandello (Grupul de teatru "Eveniment" București), **Scenă în patru** de Eugen Ionescu (Teatrul "Ariel" Râmnicu-Vâlcea), piese românești, precum **Proștii sub clar de lună** de Teodor Mazilu (Teatrul Popular "Aurel Elefterescu" Călărași), **...Escu** de Tudor Mușatescu (Teatrul Popular Reghin), **Spectatorul condamnat la moarte** de

Matei Vișniec (Teatrul Popular Focșani), și chiar o premieră în România: **Tango, Monsieur ?** de Aldo LoCastro (Teatrul Municipal Caracal). Unele colective artistice sunt îndrumate de regizori și actori profesioniști, ceea ce ne face să credem că, în mare măsură, teatrele populare dau atenția cuvenită actului scenic, încercând să se apropie cât mai mult de performanța celor profesioniste.

Sigur că valoarea producțiilor văzute la Călărași este destul de eterogenă, câteva trupe (Focșani, Lugoj, Râmnicu-Vâlcea, Caracal) reușind să ne convingă de seriozitatea și talentul investite în zămislirea unor spectacole posibile. Lăudabilă ni se pare a fi, însă, mai ales pasiunea cu care acești interpreți (de diverse profesii) devin "actori" de dragul teatrului, pentru bucuria de a fi împreună, de a se exprima pe sine și în alt chip decât o fac în fiecare zi. Nu-i lucru puțin.

Marinela Tepuș